

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KFIL/bcdZrId-J/22
Názov predmetu	zrod ideológií
Rozsah	2P
Počet kreditov	3
Vyučujúci	PhDr. Jozef Lenč, PhD., univ. doc. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Písomná alebo ústna skúška (100 %).

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Predmet nemá priebežné hodnotenie.

Záverečné hodnotenie

Písomná alebo ústna skúška (100 %).

Výsledky vzdelávania

1. Vedomosti: študenti sa oboznámia s nosnými ideologickými a politicko-filozofickými smermi, ktoré sa objavili a postupne presadili v európskej politickej filozofii v priebehu 19. storočia. Počas semestra sa poslucháči postupne stretnú s najvýznamnejšími predstaviteľmi politickej filozofie, počnúc anglickým liberalizmom jeho kontinentálnou podobou, cez odpoveď v podobe konzervativizmu a jeho reakčných tendencií, nasledujúc utopické socialistické idey a ich premenu na marxizmus a končiac nástupom autoritatívnych a totalitných ideologických smerov. V neposlednom rade sa pozornosť sústreďí na katolícke politické myslenie, politický iracionalizmus až po objavenie nových oblastí, na ktoré sa sústredili politické idey v nasledujúcom storočí. Prednášky budú doplnené o praktické zoznámenie sa s textom autorov a smerov politickej filozofie 19. a začiatku 20. storočia.
2. Zručnosti: študenti získajú zručnosti kritického a analytického myslenia, ako aj zručnosť čítať a interpretovať texty s porozumením.
3. Profesijné kompetencie: absolventi predmetu získajú povedomie o prepojení filozofie a politiky (politických ideológií) a získané kompetencie budú môcť využiť pri analýze a tvorbe politických, filozofických a publicistických textov.
4. Prenositel'né kompetencie: absolvent predmetu si osvojí komunikačné schopnosti, schopnosť

Stručná osnova predmetu

1. Úvod do problematiky, prezentácia kurzu a podmienok jeho absolvovania
2. Britský utilitarizmus: od Jeremyho Benthamu po Johna S. Millu
Text: Mill Utilitarizmus

Bentham Úvod k princípum morálky a zákonodárství

3. Nemecký politický romantizmus: G. W. F. Hegel, J. G. Herder a J. G. Fichte

Text: Fichte Uzavretý obchodný štát

4. Politickí konzervatívi a reakčná politická filozofia: J. de Maistre a E. Burke

Text: Burke Úvahy o revolúcii vo Francúzsku

5. Britský liberalizmus a americký pragmatizmus 19. storočia

Text: Dewey Etika demokracie

Hobhouse Liberalizmus

6. Anarchisti a politickí utopisti: F. Ch. Fourier, R. Owen, C. Saint-Simon, P. A. Kropotkin, P. J. Proudhon

Text: Saint-Simon Nové kresťanstvo (výber textov)

Proudhon What is Property

7. Zrod modernej doby a modernej demokracie: A. de Tocqueville

Text: Tocqueville O demokracii v Amerike

Tocqueville Starý režim a revolúcia

8. Nacionalizmus: H. von Treitschke

Text: Treitschke Politics

9. Socializmus a komunizmus: K. Marx, F. Engels a V. I. Lenin

Text: Marx, Engels Manifest komunistickej strany

Lenin Štát a revolúcia

10. Sociálna demokracia: E. Bernstein

Text: Bernstein Předpoklady socialismu a úkoly sociální demokracie

11. Katolícke politické myslenie: pápežské encykliky Leva XIII. a J. H. Newman

Text: Lev XII Rerum novarum

Newman Apologia pro Vita Sua

12. Politický iracionalizmus: F. Nietzsche

Sylabus predmetu

1. Úvod do problematiky, prezentácia kurzu a podmienok jeho absolvovania

2. Britský utilitarizmus: od Jeremyho Benthama po Johna S. Milla

Text: Mill Utilitarizmus

Bentham Úvod k princípum morálky a zákonodárství

3. Nemecký politický romantizmus: G. W. F. Hegel, J. G. Herder a J. G. Fichte

Text: Fichte Uzavretý obchodný štát

4. Politickí konzervatívi a reakčná politická filozofia: J. de Maistre a E. Burke

Text: Burke Úvahy o revolúcii vo Francúzsku

5. Britský liberalizmus a americký pragmatizmus 19. storočia

Text: Dewey Etika demokracie

Hobhouse Liberalizmus

6. Anarchisti a politickí utopisti: F. Ch. Fourier, R. Owen, C. Saint-Simon, P. A. Kropotkin, P. J. Proudhon

Text: Saint-Simon Nové kresťanstvo (výber textov)

Proudhon What is Property

7. Zrod modernej doby a modernej demokracie: A. de Tocqueville

Text: Tocqueville O demokracii v Amerike

Tocqueville Starý režim a revolúcia

8. Nacionalizmus: H. von Treitschke

Text: Treitschke Politics

9. Socializmus a komunizmus: K. Marx, F. Engels a V. I. Lenin

Text: Marx, Engels Manifest komunistickej strany

Lenin Štát a revolúcia

10. Sociálna demokracia: E. Bernstein

Text: Bernstein Předpoklady socialismu a úkoly sociální demokracie
11. Katolícke politické myslenie: pápežské encykliky Leva XIII. a J. H. Newman
Text: Lev XII Rerum novarum
Newman Apologia pro Vita Sua
12. Politický iracionalizmus: F. Nietzsche

Odporúčaná literatúra

BRÖSTL, A. 1999. Dejiny politického a právneho myslenia. Bratislava: IURA EDITIOJ.
FAWCETT, E. 2015. Liberalism: The Life of an Idea. Princeton: Princeton University Press.
GEOGHEGAN, V., WILFORD, R. 2014. Political Ideologies: An Introduction. London: Routledge.
GINGEL, J., LITTLE, A., WINCH, CH. 2000. Modern Political Thought. London: Routledge.
HAMPSHER-MONK, I. 1994. History of Modern Political Thought. Hoboken: Wiley-Blackwell.
HONETH, A. 2018. Idea of Socialism. Hoboken: Wiley-Blackwell.
HEYWOOD, A. 2008. Politické ideologie. Praha: Vydavatelství Aleš Čeněk.
PICKETTY, T. 2020. Capital and Ideology. Harvard: Harvard University Press.
PROROK, V., LUPTÁK, M. 2010. Politické ideologie a teorie. Praha: Vydavatelství Aleš Čeněk. SCRUTON, R. 2017. Conservatism: An Invitation to the Great Tradition. London: All Points Books. LENČ, J. 2015. Naša demokracia nie je pre všetkých? Zlyhania Západu v kontexte demokratickej transformácie (nie len) Arabskej jari. In: Dobiaš, D. – Eštok, G. – Hrehová, M. (eds.): Politika v kultúre, kultúra v politike. Kam kráčaš demokracia. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, s. 221-231. ISBN 978-80-8152-168-3.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, český, anglický jazyk

Poznámky

časová záťaž študenta: 90 hodín, z toho:

Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín

samoštúdium: 66 hodín